

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: *SŠ spojů a informatiky Tábor*

Autor: *Ing. Milena Cibulková*

Název: *VY_62_INOVACE_FGA_15*

Číslo projektu: *CZ.1.07/1.5.00/34.1021*

Název projektu: *Moderní škola – inovace výuky na SŠSI Tábor*

Cenné papíry

Základní informace

- cenné papíry jsou listiny, kterými uplatňujeme určitý peněžní nebo majetkový nárok
- představují pohledávku věřitele tj. vlastníka cenného papíru vůči emitentovi, který cenný papír vydal

Význam cenných papírů

- emitent získá finanční prostředky, které nutně potřebuje ke své činnosti a věřitel tak může investovat a získat zisk

Rozdělení cenných papírů

Cenné papíry peněžního trhu:

- vydávané na dobu do 1 roku
- patří sem šeky a směnky

Cenné papíry kapitálového trhu:

- vydávané na dobu nad 1 rok
- obchoduje se s nimi na kapitálovém trhu
- patří sem majetkové cenné papíry a úvěrové cenné papíry

Majetkové cenné papíry

Určují právo na určité množství majetku emitenta například akciové společnosti. Majitel tohoto cenného papíru má právo na dividendu (podíl na zisku společnosti), právo na řízení společnosti (účastnit se zasedání valné hromady, případně i hlasovat) a také má právo na likvidačním zůstatku společnosti. Příkladem majetkových cenných papírů jsou akcie a podílové listy.

Úvěrové cenné papíry

Představují závazek emitenta vůči majiteli cenného papíru. Tyto cenné papíry mají přesně stanovenou dobu splatnosti, kdy dlužník vrátí vypůjčenou částku majiteli cenného papíru. Kromě zpětného získání nominální hodnoty, která je vytištěna na úvěrovém cenném papíru, získává investor během držení papíru úroky, které pro investora znamenají výnos z investice. Tyto úroky se především odvíjejí od nominální hodnoty a splatnosti cenného papíru. Na rozdíl od majetkových cenných papírů nejsou s vlastněním těchto papírů spojena práva na řízení společnosti a investor nemůže ovlivňovat provoz dané společnosti, která je emitovala. Příkladem úvěrových cenných papírů jsou dluhopisy a hypoteční zástavní listy.

Emitentem (vydavatelem) cenných papírů může být

- podnik (akcie, dluhopisy)
- banka (hypoteční zástavní listy, dluhopisy)
- stát (státní dluhopisy)
- město, obec (komunální dluhopisy)
- občan (směnky, šeky)

Náležitosti cenného papíru

- Název, datum vydání, jméno emitenta, nominální hodnota (hodnota vytištěná na listině, za tuto hodnotu se cenný papír prodává prvnímu majiteli).
- Na veřejném trhu jsou cenné papíry prodávány a nakupovány za tržní hodnotu, tj. za kurz cenného papíru. Tento kurz se mění v závislosti na nabídce a poptávce cenného papíru. Kurz může být vyšší nebo nižší než je nominální hodnota. Pro investora je výhodné, když je kurz cenného papíru nižší než nominální hodnota a naopak pro prodávajícího je výhodné prodat cenný papír s vyšším kurzem.

Stručná charakteristika vybraných cenných papírů

- **Akcie** je majetkový cenný papír, který představuje podíl na kapitálu akciové společnosti. Tento podíl je dán nominální hodnotou vydané akcie. Pro akcionáře je více důležitý kurz akcie, protože udává aktuální hodnotu, kterou akcie má. Kurz je kolísavý. Odvíjí se od stability společnosti, od celkové ekonomické, finanční a politické situace. Závisí také na výši zisku a na dividendě, kterou akciová společnost vyplácí.
- **Podílový list** je majetkový cenný papír, se kterým je spojeno právo majitele podílet se na výnosu fondu, který podílový list vydal a právo na odpovídající části podílového fondu. Nemá však právo zasahovat do hospodaření a řízení fondu. Podílové fondy tak získávají prostředky od malých vkladatelů, které dále investují.
- **Dluhopis (obligace)** je úvěrový cenný papír, který představuje dlouhodobý závazek emitenta vůči majiteli tohoto cenného papíru. Emitent tyto dluhopisy vydává, aby získal prostředky, které potřebuje ke své činnosti. Majitel dluhopisu má po celou dobu držení dluhopisu nárok na výplatu úroků a na vrácení nominální hodnoty dluhopisu v době splatnosti.
- **Hypoteční zástavní list** je úvěrový cenný papír, který je kryt zástavou nemovitosti. Může ho emitovat pouze banka, která získala licenci od ČNB.
- **Šek** je krátkodobý cenný papír, kterým příkazce dává písemný příkaz své bance, aby z jeho účtu vyplatila peněžní prostředky osobě, která předloží šek nebo je na šeku uvedena. Nesmí být vystaven šek, který je nekrytý, v případě, že na účtu není dostatek prostředků k proplacení.
- **Směnka** je krátkodobý cenný papír, který potvrzuje určitý závazek dlužníka vůči věřiteli. Slouží nejen k zajištění plnění dluhu, kdy díky jejímu vlastnictví věřitel snadněji získá svou pohledávku, ale může sloužit i jako platební prostředek, neboť může být převedena na jiného majitele.

Test

1. **Šek je**
  - a) úvěrový cenný papír
  - b) cenný papír, kterým lze platit
  - c) cenný papír, který potvrzuje určitý dluh

2. **Směnka může být převedena na nového majitele**
  - a) se souhlasem banky
  - b) bez souhlasu banky
  - c) se souhlasem valné hromady

3. **Obligaci (dluhopis) může emitovat**
  - a) pouze Česká národní banka
  - b) pouze stát, banka, obec nebo podnik
  - c) pouze občan

Řešení

1 - b

2 - b

3 - b

Zdroje:

- KLÍNSKÝ, Petr. *Finanční gramotnost: obsah a příklady z praxe škol*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008, 96 s. ISBN 978-80-87063-13-2.